

**BIOLOGIK PREPARATLARININGNING QISHLOQ
XO‘JALIGIDAGI AXAMIYATI**

Nazirjonov Diyorbek Nabijon o‘g‘li
Odilova Dildoraxon Toxirjon qizi
Qodirov Shukurullo Xasanjon o‘g‘li
Sadikova Nasibaxon Maxamadjon qizi

A

n Kalit so‘zlar: Bacillus thuringiensis shtami, oqsil endotoksinlari
mulkkakli ,donli ekinlar,qand lavlagi,bodring,g‘oza,kartoshka,yuqori
samaradorlik.

t

o‘jaligini yanada rivojlantirish, oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta’minlash, esport

o

‘

i

y

a

o

‘

bo‘rsatkichlarini o‘rganish orqali yuqori biologik samaradorlikka erishildi.

‘

o Biopreparatlar - bu tirik organizm yoki uning metabolitlaridan olingan har
qanday mahsulot. Bioproduktlar yoki bio-asosli mahsulotlar qayta tiklanadigan
biologik resurslardan olingan materiallar, kimyoviy moddalar va energiyadir

(

S

i

n

g

h

‘

Ko'p hollarda ular an'anaviy, tijoratda mavjud bo'lgan mahsulotlar (Wagner and Hetman 2016). Qishloq xo'jaligini biologik himoya qilishda biologik preparatlardan biri *Bioslip BT Bacillus thuringiensis shtami sporalari va oqsil endotoksinlari qorishmasi*.

Biologik insektisid

(Bacillus thuringiensis shtami hayotchan sporalari hamda termostabil kiristal endotoksini): 1×10^{11} KOE /g dan kam bo'lmagan (1gd toksin kiristallari)

Preparativ shakli:kukun

Xavsizlik sinf:4

Umumiy malumot va tasir mexanizmi

Bioslip BT bioinsektisidi B.thuringiensis shtami sporalari xamda termostabil kiristall endotoksini liofil quritilgan majmuasidan tashkil topgan .

Preparatning asosiy va birlamchi tasir etuvchi bo'lgan toksin kristallari zararkunandaning ovqat xazm qilish tizimiga tushib eruvchan xolatga o'tadi, proteazalar tomonidan delta - toksin vujudga kelgunga qadar parchaladi va preparat tasirida xashorat xalok bo'ladi. Ikkilamchi ta'sir etuvchi B.thuringiensis xayotchan sporalari bo'lib, qulay sharoitga tushishi bilan vegetativ xujayra shakliga o'tadi, o'z navbatida vegetativ hujayralar hasharotlar tomonidan yeyilganda spora shakliga o'tadi va bu jarayon xashoratni zararlaydigan toksinning yangi porsiyasini vujudga kelishi bilan kuzatiladi. Bioslip BT odam, o'simlik va umurtqali hayvonlar uchun bezarar ,chunki to'ksin faollshuvi uchun yuqori, yani 9,5 pH muhitdan ko'proq bo'lishi zarur bo'ladi. Bu pH muhit xashoratning oshqozon (ichagining) o'rta bo'lmasiga xosdir. Bioslip BT o'ziga xos tarkibiy qismlarga ega bo'lganligi tufayli foydali hasharotlar uchun bezarar.

AFZALLIKLARI

- Yuqori samarador
- O'simlik, odam, umurtqali hayvonlar va atrof-muhit uchun Mutlaq bezarar
- Kukunsifat preparat qo'llashda qulay, osonlik bilan gomogen eritma tayyorlash mumkin

- Kukun boʻlganligi sababli sarf meyori kam
- Ikki turdagi tasir etish hossasiga ega; asosiy (tez tasir qiluvchi) va ikkilamchi (uzoq muddatli)
 - Uzoq muddatli saqlash (0 dan 30 `C haroratda 1 yilgacha)
 - Ushbu preparat kimyoviy vositalar, shuningdek oʻsimlik oʻsuv davrida ishlatiladigan suyuq pestidsitlar bilan aralashmada sepishga mos
 - Preparat agrotsenozlarda foydali entomofauna uchun bezarar
 - Bioslip BP preparati oʻsimlik yuza qismida yoki maxsulot tarkibida toʻplanib qolmaydi

Qoʻllash yoʻriqnomasi

Preparat qishloq xoʻjaligi ekinlarining turli fazalarida qoʻllashga tafsiya etiladi.

Ekin turi	Preparat sarf meyori	Qoʻllashning oʻziga hos husiyatlari	Kutish muddati (bir mavsumda necha marta)
Qishki bugʻdoy Ertaki bugʻdoy	0,5 kg/ga	Oʻsimliklarga tuplanish fazasidan boshlab 20 kun oraligʻida 2-3 marta purkaladi	- (3)
Soʻya, dukkakli ekinlar	0,5 kg/ga	Oʻsimliklarda 2 ta chinbarg chiuqishi fazasidan boshlab 15-20 kun oraligʻida purkaldi	- (3)
Makkajoʻxori	0,8 kg/ga	Oʻsimliklarda 2-3 ta chinbarg chiuqishi fazasidan boshlab 15-20 kun oraligʻida purkaldi	- (3)

Saqlash:

Bioslip BT prerparatini havo xaroratini 0 dan 30 darajagacha boʻlgan binolarda saqlash maqsadga muvofiqdir. Kafolatlangan saqlash muddati – 1yil.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Ruane J., Sonnino A. Rivojlanayotgan mamlakatlarda qishloq xo'jaligi biotexnologiyalari va ularning oziq-ovqat xavfsizligiga qo'shgan hissasi // Biotexnologiya jurnali. - 2011. - T. 156. - Yo'q. 4. - S. 356-363.

2. Pylak M., Oszust K., Frac M. Mevalarni organik ishlab chiqarishda biomahsulotlar, biopreparatlar, biostimulyatorlar va mikroblar emlash vositalarining roli to'g'risida hisobot hisoboti // Atrof-muhit fanlari va bio/texnologiya bo'yicha sharhlar. – 2019. – T. 18. – №. 3. – S. 597-616.

3. Singh SP, Ekanem E, Wakefield T, Comer S (2003) AQSh iqtisodiyotida bio-asosli mahsulotlar va bioenergiyaning paydo bo'layotgan ahamiyati: axborotni tarqatish va talabalarni o'qitish. Int Food Agribus Manag Rev 5:1–15

4

.

5. Vagner A, Hetman B (2016) Ba'zi biopreparatlarning qulupnayning sog'lig'iga *economy in the agricultural sector*, 811-813

a

'

s

i

r

i

(

F

r

a

g

a

r

i